

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Атомпрофспілки України щодо неприпустимості призначення на посаду керівника АТ «НАЕК «Енергоатом» особи без досвіду в ядерній галузі та спеціальної кваліфікації в умовах повномасштабної війни

Адресати:

Президенту України
Прем'єр-міністру України
Голові Верховної Ради України
Міністру енергетики України
Голові Державної інспекції ядерного
регулювання України
Генеральному директору МАГАТЕ Рафаелю
Маріано Гроссі
Послам країн «Групи семи» (G7) в Україні
Міжнародним профспілковим та галузевим
об'єднанням (IndustriALL Global Union, EPSU,
WANO)

Професійна спілка працівників атомної енергетики та промисловості України (Атомпрофспілка), яка представляє інтереси багатотисячних трудових колективів атомних електростанцій та підприємств галузі, звертається до керівництва держави та міжнародних партнерів із закликом зупинити рішення, що створюють безпрецедентні ризики для ядерної та радіаційної безпеки України та Європи.

Відбір Голови Правління АТ «НАЕК «Енергоатом» вийшов у фінальну фазу. За наявною інформацією та перебігом конкурсу готується призначення керівника, який не лише не матиме персональної ліцензії Держатомрегулювання України на здійснення організаційно-розпорядчих функцій із забезпечення безпеки, а й узагалі не має досвіду роботи в ядерній галузі.

Вважаємо такий підхід критично небезпечним, технологічно необґрунтованим та неприпустимим під час війни.

Політика свідомого зниження кваліфікаційних вимог

Нормативне підґрунтя для цієї ситуації було закладено наказом Міністерства енергетики України № 296/300 від червня 2026 року. Цим документом із Кваліфікаційних вимог було вилучено обов'язкову умову щодо здійснення Головою Правління компанії-оператора функцій із забезпечення ядерної та радіаційної безпеки на підставі персональної ліцензії Держатомрегулювання.

Як впливає з офіційних роз'яснень та умов конкурсу, оголошеного на офіційному порталі АТ «НАЕК «Енергоатом», вимогу про обов'язковий фаховий досвід у ядерній

сфері та наявність відповідної ліцензії регулятора було усунуто з переліку критично необхідних критеріїв до кандидата.

Таким чином, найбільше вітчизняне енергогенеруюче підприємство, яке забезпечує понад 55% електроенергії держави та оперує потенційно небезпечними ядерними об'єктами, планують довірити управлінцю без базової фахової підготовки, знань реакторних технологій та розуміння культури ядерної безпеки.

Ілюзія «розподілу функцій» та розмивання відповідальності

У публічних дискусіях та офіційних відповідях Наглядової ради відсутність ядерного досвіду у керівника компанії намагаються виправдати моделлю розмежування «корпоративного управління» (CEO) та «технічного керівництва ядерною безпекою» (Chief Nuclear Officer – CNO) за прикладом окремих іноземних операторів.

Атомпрофспілка наголошує: в українських реаліях повномасштабної війни ця модель створює небезпечну підміну понять, адже саме Голова Правління ухвалює рішення щодо затвердження ремонтних та інвестиційних програм, закупівлі обладнання, розподілу фінансових ресурсів, комплектування штату АЕС та захисту інфраструктури.

Крім того, саме головний інженер чи керівник з напрямку ядерної безпеки (CNO) є підпорядкованим Голові Правління. Якщо очільник компанії не усвідомлює фізичних та технологічних процесів АЕС, є прямий ризик скорочення видатків на ремонт, модернізацію чи безпеку заради досягнення суто сухих фінансових показників.

Тож скасування персонального ліцензування керівника створює прецедент, коли особа, яка ухвалює найвищі стратегічні рішення, опиняється поза персональним контролем з боку Державної інспекції ядерного регулювання України.

Урахування досвіду аварій та воєнних загроз

Україна є єдиною державою у світі, яка експлуатує свої АЕС в умовах постійних ракетних атак, системних пошкоджень енергомережі, загрози блекаутів та окупації Запорізької АЕС.

Світовий досвід подолання наслідків катастроф на Чорнобильській АЕС та АЕС «Фукусіма-Даїчі» беззаперечно довів: найсучасніші технічні системи не здатні компенсувати управлінських помилок та відсутності компетентності у вищого керівництва. В умовах виникнення кризової чи аварійної ситуації керівник компанії повинен діяти негайно, розуміючи технологічні наслідки кожного свого наказу та володіючи фаховою мовою ядерної галузі.

Позиція трудових колективів

Багатотисячний колектив українських атомників щодня забезпечує енергетичну стійкість України під обстрілами. Впровадження експериментів із призначенням

керівників без досвіду в галузі руйнує базовий принцип ядерної енергетики – культуру безпеки та фахову наступність.

Трудові колективи АЕС повинні мати впевненість, що очільник компанії ухвалює рішення на основі глибоких знань специфіки ядерного виробництва та пріоритету безпеки над комерційним прибутком.

ВИМОГИ АТОМПРОФСПІЛКИ УКРАЇНИ:

1. Не допустити призначення на посаду Голови Правління АТ «НАЕК «Енергоатом» особи, яка не має підтвердженого досвіду роботи в ядерній галузі та необхідної фахової кваліфікації.
2. Ініціювати перегляд та скасування змін до Кваліфікаційних вимог (затверджених наказом Міненерго № 296/300), які усунули вимогу щодо обов'язкового ліцензування очільника компанії-оператора.
3. Зберегти обов'язкове персональне ліцензування керівника експлуатуючої організації Держатомрегулюванням України на здійснення організаційно-розпорядчих функцій щодо забезпечення ядерної та радіаційної безпеки.
4. Забезпечити призначення керівника, який має незаперечний авторитет серед атомників, глибоке розуміння технологічних процесів та здатен гарантувати безпеку ядерних об'єктів України під час війни.

З повагою,

Президія ЦК Профспілки працівників атомної енергетики та промисловості України